

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre 48 kor
Fél évre 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra 4 kor.

Nyilttírel közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osztrák egyesült
vasúti pályájában.
TELEFON-SZÁM: 507.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 26.

Régi copfok.

Még mindig a félrendsabályoknál tartunk. Engedjük, hogy az események reánk omljanak, ahelyett, hogy elébe mennénk az eseményeknek. Nincs erőnk, hogy megelőzzük a felénk hömpölygő áradatot s kitérjünk utjából, nehogy elsöpörjön.

Ausztria összeomlott, a kapocs, mely Magyarországot odaszorította Ausztria szíjpolozó testéhez, elrothadt, megsemmisült s mi magyarok még most is közös külügyminiszterrel operálunk. Semmi közösséget nem akarunk Ausztriával, szabadok, függetlenek, önállóak kívánunk lenni s ezt most azzal dokumentáljuk az ellenséges külföld előtt, hogy közös külügyminisztert küldünk hozzá.

Elképzelhető, micsoda feleletet ad erre a győzők tábora. Az ántánt államférfiak előtt az osztrák-magyar monarchia a legteljesebb mértékben kompromittálva van. A dunai monarchia az ő gondolatvilágukban s az ő térképükön megszűnt. Ha volna politikai, gazdasági és katonai erőnk, hogy tévedésükről felvilágosítsuk őket: ragaszkodhatnának a monarchia vezetői a régi formákhoz és régi copfokhoz, de a mikor beismertük, hogy a — „háborút elvesztettük”: akkor nincs más feladat többé, mint politikai tabularását csinálni s új eszközökkel újra kezdeni Magyarország meghódítását.

A közös külügyminiszterrel nem fog a békéről tárgyalni az ántánt. A közös külügyi miniszter az ő szemükben egy, többé nem létező, aktív államot képvisel, anélkül semmi megállapodni valójuk nincs. De — Magyarország külügyminiszterével, igenis, van tárgyalni valójuk s fognak is vele tárgyalni, ha lesz Magyarországnak külügyminisztere.

Ne nézzük e pillanatban azt, mit jelent Ausztriára, vagy Németországra nézve a monarchia közös külügyminisztere! Csak azt tekintjük, milyen végzetes veszedelmeket rejt magában Magyarországra nézve ez a közös külügyminiszterségi kártyakeverés. Mi márt elszakadtunk Ausztriától, mely régi alakjában már meg is szűnt, közös ügyünk hát nincs és nem is lehet, a mi sorsunk hordozójaként csak a magyar külügyminiszter szerepelhet.

Addig, míg ennek a kinevezése meg nem történik, minden csak ámitás és önármitás. Mert nekünk béke kell s e békét csak a független és önálló Magyarország kaphatja meg. A közösgyes Magyarországot kitessekelik az ántánt államférfiak tanácskozó termeiből. Ezzel végre is saját érdekünkben tisztában kell lennünk. A magyar külügyminiszter kinevezése nélkül hiába vakargatják le most a budapesti várpalota udvari kocsjairól a — császári koronát s a császári jelvényeket s hiába mázsolják rá kényszerűségből a királyi koronát és címereket. Az ántánt is azt kérdi, amit mi: — Miért nem tették már előbb?! Amint Ausztria machinációjának nem hiszünk, úgy, nem hisz az ántánt

tánt az agyon kompromittált monarchia jó szándékában.

A magyar államférfiaknak végre fel kell ismerniök a helyzetet s nem szabad megállniök a félrendsabályoknál. Az ántánt tiszta helyzetet követel, tehát tiszta helyzetet kell teremteni. Maga az uralkodó sem kívánhatja, hogy Ausztria megfertőzött teteméhez csatoljuk egészséges testünket és jövőnket.

Jöjjön olyan alakulás, mely nyilt, egyenes,

őszinte és bátor. Mely élébe megy, az eseményeknek s azok végzetes és viharos rohanását feltartóztatja. Nekünk béke kell s a béke árát az ántánt szabja meg. Ha ezzel őszintén és nyiltan számot vetettünk, jöjjön a teljes, egész és befejezett munka; jöjjön a teljes függetlenség, az Ausztriától független magyar külügyminiszter, egy erős és a viszonyok fölött uralkodó magyar kormány s mindenekfölött a béke, bármilyen formájában.

A német császár lemondása előtérben.

(A birodalmi gyűlés ellenőrzi a hadsereget. — Anglia kész a béketárgyalásokra.)

Berlinből jelentik: Jellemző a német jelenlegi politikai helyzetre az a tény, hogy a dinasztikus kérdés megvitatását tiltó cenzura rendelkezését megszüntették, úgy, hogy meg van engedve, hogy egészen nyiltan írjanak arról, hogy vajjon a császár lemondása szükséges, illetve, kívánatos-e vagy sem. A császár lemondásának kérdése áll egyébként a parlamenti diskusszió középpontjában. A hadikabinet ma ülésezett és további nagyvonalú mélyreható alkotmány-módosításokkal foglalkozott, amelyekkel a legfőbb hadfelügyeleti jogot megvonja a császártól és átruházza azt a népképviselőre. Ezáltal a népképviselő, vagyis a birodalmi gyűlés tényleg abba a helyzetbe fog jutni, hogy a birodalmi kancellár útján, aki természetesen nem más, mint egy felelős miniszterelnök, teljesen ellenőrizheti a hadsereget. Wilson legfőbb követelése ezzel kielégítést nyert. Mértékadó körökben még mindig nincsenek tisztában azzal, hogy Wilson tegnapi jegyzékére választ kell-e adni vagy sem. A kormányban is megoszlanak erre nézve a nézetek. Valószínű, hogy mégis fognak válaszolni. Hogy Wilson követeléseinek pontosait az elnök által gondolt értelemben teljesíve lesznek-e, az nagyon kérdéses. Azt hiszik, hogy erre meg nem határozhatják el magukat. A dinasztikus kérdés megoldásához csak akkor fognak nyulni, ha sehogysem lehet azt elkerülni s csak a szociáldemokraták és a haladó pártiak vannak már most is azon a nézeten, hogy ennek nem szabad a háború tovább folytatására okot szolgáltatni.

Párisból jelentik: Clemenceau francia miniszterelnök a nála járt szociálista képviselőnek kijelentette, hogy semmiképen sincs ellenére, hogy a fegyverszünetről és a békéről tárgyalásokat kezdjenek.

Londonból jelentik: A Daily Telegraphnak jelentik Newyorkból: A szenátus bizottsága előtt szerdán vált ismeretessé Wilsonnak a németekhez intézett újabb válasza. A válaszi a bizottság egyhangú helyessel fogadta. — Lodge szenátor kijelentette, hogy az új jegyzék hozza a fegyverszünetnek és a békének előfeltételeit.

Hágából jelentik: A Daily News párisi jelentése szerint Franciaország eddig még nem állt Wilson 14 pontja alapján és a többi szövetségesek is elutasító állásponton vannak. Ez semmiképen sem kedvező prognózis az elkövetkezendő béketárgyalásokra.

Berlinből jelentik: Némely körökben határozottan állítják, hogy abban az esetben, ha Wilson elnökkel a megegyezés nem jönne létre, úgy a német kormány minden fegyverviselésre alkalmas tizenhat és 50 éves férfit be-

hívaf, hogy rendkívül erejű nagy támadásra felkészüljön.

Berlinből jelentik: Az amerikai válaszból szólva, a Lokalanzeiger a következőket mondta: Jó lesz Wilson legújabb jegyzékének tudomásulvétele után is megőrizni nyugalmunkat és ne ragadtassuk el magunkat azoktól az érzelmektől, amelyeket a jegyzék bizohyára ki fog váltani minden német szívből. Amit tollunk kérnek, az nem több és nem kevesebb, minthogy hozzájáruljunk ahhoz, hogy ránk kényszerítsenek egy fegyverszünetet, amelynek feltételeit kizárólag az ellenség diktálja és hogy előre jelentsük ki, hogy elfogadjunk egy békét, amelynek részleteit szintén kizárólag ellenségeink állapítanának meg. Ebből egyetlen korlátozás a Wilson-féle békeprogramon volna a maga egészében. A Hadügyminiszter tegnapi a birodalmi gyűlésen kijelentette, hogy a német hadsereg még nincs megverve. A német haza még, nem omlott össze. A dolgok ilyen állása mellett nem lehet kétséges, hogy mit parancsol most a német becsület.

Berlinből jelentik: Amerikai körökben azt állítják, hogy Anglia amerikai képviselőjével szemben kijelentette abbéli készségét, hogy hajlandó egy becsületés békéről a tárgyalásokat azon nal megkezdni azzal a fenntartással, hogy a szövetséges kormányok erre vonatkozó felfogásáról még eddig nem értesült.

Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt Wilson jegyzékéről kijelenti, hogy leves az a hiedelem, hogy most máraz összes nehézségeket át-hidatták. Wilson válasza mindenesetre lépés a béke felé. Azzal, hogy hajlandó az Amerikával szövetséges hatalmokat fegyverszüneti tárgyalásokra meghívni, eléget tett a német kormány kívánságának. Az is világos, hogy Wilson ismeri szövetségesekének álláspontját és hogy a tárgyalások folytatásához való hozzájárulás már birtokában van. Ezzel megtették az első lépést, most már hallani fogjuk az entente feltételeit a fegyverszünetre vonatkozólag.

Berlinből jelentik: Tegnapi délben vált ismeretessé a birodalmi gyűlésben Wilson legújabb jegyzéke. Berlinben a jegyzéket nem fogadják nagyon kedvezőtlenül, mert még rosszabbat vártak a Wilsonhoz intézett legutóbbi német jegyzék után. Kedvezőtlen jelnek tartották, hogy Wilson a fegyverszünet feltételeit egyszerűen az entente-tal diktáltatja. Ez más szavakkal az entente kényére-kedvére való megadást jelent. Nagy érdeklődéssel tárgyalták azokat a garanciákat is, amelyeket Wilson Németország helypohtikájában követel. A sorok között ki lehet olvasni, hogy Wilson császár lemondását kívánja, hiszen Wilson ilyen értelemben már nyilatkozott is. Világos,

hogy utódján a trónörökös még sokkal kevésbé lenne alkalmas, mert a külföldön őt még a császárnál is bünösebbnek tartják a háboru felidőzésekben. A birodalmi gyűlés folyosóján tegnap egész nyíltan beszéltek a császár lemondásának kérdéséről. Ugy tudják, hogy már hetekkel ezelőtt, amikor először merült fel a békeajánlat megtételének gondolata, a császár kész volt lemondani a trónról, ha ezzel a béke ügyét előmozdítja. Legutóbb a birodalmi gyűlés is foglalkozott Vilmos császár lemondásával.

A *Frankfurter Zeitung* kijelenti, hogy a belső és a külső politika gyökeres változásából a császár levonta a személyes következtetéseket.

A *Vorwärts* igen röviden ír a Hohenzollernokról és azt mondja, hogy itt az ideje, levonni mindazokat a következtetéseket, amelyeket a német nép kényszerhelyzete megkövetel. A konzervatív párt már határozott Wilson jegyzéke tekintetében. A német kormányának ilyen követeléseket feltétlenül vissza kell utasítania. Tegnap este már összeült a pártközi bizottság is és tanácskozott a jegyzékről.

Andrássy válaszolni fog Wilson jegyzékére.

(Még nincs döntés. — Károlyi, Batthyányi és Ugron a királynál.)

Budapestről jelentik: A monarchia új külügyminisztere, *Andrássy Gyula* gróf tegnapi kinevezése után, nyomban foglalkozni kezdett az Amerikai Egyesült-Államok elnökének Ausztria-Magyarországhoz legutóbb intézett jegyzékével. Beavatott helyről nyert információk szerint a külügyminiszter Wilson jegyzékére a legrövidebb időn belül meg akarja adni a választ, hogy ezzel is utját egyengesse a béketárgyalások gyors megkezdésének. *Andrássy Gyula* mellett a Wilsonnak adandó választ megszövegeznék, tanácskozásokat folytat a magyar parlamenti pártok vezérével és nagyon valószínű, hogy holnap, amikor Bécsbe utazik, az osztrák politikai tényezőkkel is jobban érintkezést fog keresni hasonló célból. A válaszjegyzék elküldése néhány napon belül várható.

Bécsből jelentik: *Andrássy Gyula* gróf külügyminiszterre történt kinevezésével kapcsolatban a külügyi kérdésekben nagybefolyású személyiségektől azt az információt kaptuk, hogy *Andrássy* gróf a minapi svájci utjáról visszatérében arról tájékoztatta a királyt, hogy az ententének nem célja Ausztria-Magyarország szétrobbantása és az sem áll szándékában, hogy a dinasztia változását követelje. Ezek a felvilágosítások szolgálhattak alapul gróf *Andrássy* kinevezéséhez.

Budapestről jelentik: *Andrássy Gyula* gróf budai palotájában ma délelőtt tanácskozás volt, melyen a házigazdán kívül résztvett *Apponyi Albert* gróf, *Windischgrätz Lajos* herceg, aki később a minisztertanácsra ment, *Esterházy Mór* gróf, *Pallavicini György* örgróf, *Rakovszky István*, *Andrássy Géza* gróf, *Krausz Simon* és *Bárczy István* főpolgármester.

Budapestről jelentik: Ma délből híre jött, hogy több kihallgatás holnapra marad és a mai napon *Andrássy Gyula* gróf tájékoztatóit fogják igénybe venni. Ezt a hírt később megerősítették azzal a hozzátoldással, hogy a kihallgatások egyrésze holnapra marad és hogy *Esterházy Mór* gróf és *Vázsonyi Vilmos* is meghívást kapnak.

Budapestről jelentik: *Károlyi Mihály* gróf ma délután 5 órakor automobilon elindult Gödöllőre, ahol a király külön kihallgatáson fogadta. *Károlyi Mihály* után *Batthyány Tivadar* gróf, utána *Ugron Gábor* jelentek meg kihallgatáson a király előtt.

Budapestről jelentik: Ma este a *Károlyi*-palotában *Károlyi Mihály* gróf elnöklésével megalakult a nemzeti tanács. Proklamációt bocsátottak ki a nemzethez és csatlakozásra hívtak mindenkit, aki a békét, az ország

Bécsből jelentik: A *Neues Wiener Journal*-nak jelentik Bérlinből: Valószínű, hogy a császár előbb-utóbb lemond trónjáról unokája javára.

Párisból jelentik: A kamara folyosóján tegnap arról beszéltek, hogy a legutóbbi napok külpolitikai eseményeivel kapcsolatban *Clemenceau* és *Foch* marsall között élénk táviratváltás volt. *Foch* marsall hír szerint kijelentette, hogy fegyverszünet esetén biztosítani tudná az entente hadseregeinek elért fölényét, amennyiben az ellenség valóban becsületesen kész a fegyverszünet megkötésére.

Berlinből jelentik: Az itteni osztrák-magyar nagykövetség a következő kommunikációt tette közzé:

Illetékes helyen kapott felhatalmazás alapján megállapíthatjuk, hogy az a Berlinben elterjedt hír, mintha Ausztria-Magyarország fegyverszünetet kötött volna, a valóságnak nem felel meg.

függetlenségét és a teljes demokratizmust akarja. Holnap a nemzeti tanács 100 tagu bizottságra egészíti ki magát. A megalakított nemzeti tanács tagjai között a *Károlyi*-párton kívül a radikális és szocialista-párt több tagja foglal helyet. Az újságírók közül *Hatvany Lajos*, *Miklós Andor* és *Purjesz Lajos*, továbbá *Sümeghy Vilmos* jelentek meg.

A Károlyi-alakulás meghívulása.

Tegnap délelőtt a király *Andrássy Gyula*t nevezte ki közös külügyminiszterre. Az ellenzék radikális csoportjaiban ez a kinevezés nem keltett megnyugvást és osztatlan örömet, mint amilyet vártak tőle, sőt bizonyos idegenkedéssel fogadták, hogy *Andrássy* közös külügyminiszter lett és nem pedig magyar külügyminiszter. Igaz ugyan, hogy mindenki tudja *Andrássy*-ról azt, hogy közös külügyministersége csak átmeneti jellegű, rövid időre szól, mind ennek ellenére a *Károlyi*-kormány alakulásának lehetőségét *Andrássy* kinevezése meghiúsította.

Egyidőben azzal, hogy *Andrássy* kinevezésével bizonyossá vált: a király hajlandóságát fejezte ki arra is, hogy *Károlyi*t nevezze ki miniszterelnökké. Ez azonban nem történt meg. E helyett *Andrássy* lakásán több baloldali politikus jött össze és megjelent köztük *Károlyi Mihály* is. A fesztelen megbeszélésen *Károlyi*val szemben az a kívánság merült fel, hogy *Károlyi* elnöklése alatt baloldali koncentrációs kabinet alakuljon, amelyben a szocialisták és radikálisokon kívül az *Apponyi*-párt két tagja, az *Andrássy*-csoport két tagja és egy *Bizony*-párti politikus venne részt. *Károlyi* az ajánlatot elutasította és ekkor merült föl a gróf *Hadik* János-féle kabinetalakítás híre.

Hadik Jánosról már ugyancsak régóta beszélnek, mint akinek van olyan programja, amely az országnak meghozza a kívánt belpolitikai nyugalmat és békét. Azonban *Hadik* János gróf nem foglalkozott komolyan a kabinetalakítás kérdésével. Két héttel ezelőtt folytatott ugyan tanácskozásokat, de a tárgyalások befejezése után azt a véleményét hangoztatta, hogy nem vállalkozik kormányalakításra.

Ellentét Károlyiék és Andrássyék között.

A tegnap délután folyamán mindinkább nyilvánvalóvá vált, hogy a *Károlyi*-alakulásnak sok nehézséggel kell megküzdenie. An-

drássyék tudniillik arra az álláspontra helyezkedtek, hogy mindaddig, amíg a román és szerb határainkon német katonaság van, s a mi segítségükre rá vagyunk utalva, nem lehet németellenes politikát követni, nem lehet a magyar különbékét és a német szövetségi váló elszakadást hangoztatni. Ez pedig *Károlyi*ék egyik alapvető programja, amelytől nem hajlandó eltérni. Ezzel pedig ikerül a radikálisok és szocialisták bizalmát is megnyerni, enélkül nem hajlandók semmire sem vállalkozni.

A kora esti órákban *Andrássy* lakásán értekezletre jöttek össze a baloldal vezető politikusai. A tanácskozáson *Andrássy Gyula*n kívül *Hadik* János, *Apponyi Albert*, *Vázsonyi Vilmos* és *Bizony Ákos* vettek részt. Ezen az értekezleten szintén nem tudtak megegyezésre jutni és itt teljesen nyilvánvalóvá vált, hogy *Károlyi* és *Andrássy* egy uton nem haladhatnak.

A tanácskozás egyik résztvevője az értekezletről a következőket mondotta:

— Az értekezleten kiderült, hogy *Károlyi* a kormányalakítást nem vállalhatja. Az ellentét köztünk tulajdonképpen ott van, hogy *Károlyi*ék egymaguk akarják a kibontakozást megcsinálni, a maguk programjával, amely a rögtön különbékét és a külügyi képviselő közösségének azonnali megszüntetését kívánja. Most ezt nem lehet keresztülvinni.

Károlyiék Andrássy külügyministersége ellen.

Nem minden érdekesség nélkül való az a hír, hogy a *Károlyi*-pártban tegnap számos kifogás hangozott el *Andrássy* külügyministersége ellen. *Andrássy*t exponált németbarát politikusként mondják, aki *Vilmos császár* személyes híve, kifelé nem alkalmas arra, hogy a békét az entente-tal megkösse. Azt elismerték, hogy a radikálisok elfogadnák *Andrássy*t külügyminiszternek, de bizonyosság gyanánt említették, hogy a szocialisták bizalmát nem tudja megnyerni. Ha pedig a szocialisták nem támogatják őt, akkor a radikálisok sem mehetnek vele. Azután felemlítették, hogy mint közös külügyminiszternek — Ausztria érdekeivel kell neki összhangzásba hoznia a magyar érdekeket, amit teljesen lehetetlennek tartanak.

Andrássy külügyministerségének előzményeiről felemlítették, hogy az egy külügyi előterjesztés eredménye, melyet a királynak még svájci utazása előtt mutatott be. Hogy ezt az expozéját összeköttetésekkel támogassa, ment ki *Andrássy* Svájcba, ahol minden ellentétes hírrel szemben mégis sikerült neki igen hasznos munkát végeznie.

Tegnap este óta olyan hírek is szállingóznak, mintha a *Károlyi*-párt és a szocialisták között sem volna olyan teljes az együttműködés, mint ahogy ezt eddig tudtuk. A szocialisták kifogásolták, hogy *Károlyi* kész a baloldali koncentrációra, melybe a maga pártján kívül más polgári pártokat is belevonna. A szocialisták ezt a maguk részére nem tartják elfogadhatónak és csak a *Károlyi*ékkel és radikálisokkal való szövetkezést állják és vállalják.

„Osztrák-magyar külügyminiszter vagyok!”

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* budapesti tudósítója beszélgetést folytatott *Andrássy Gyula* gróffal, közvetlenül külügyminiszterre történt kinevezése után. *Andrássy* a következőket mondotta:

— Programomról ezidő szerint csak annyit mondhatok, hogy elődömnök tevékenység-

gét a tisztességes béke elérésére hathatatlannal folytatni fogom.

Arra a kérdésre, vajjon Wilson legutóbbi jegyzékére már ő fog-e válaszolni, Andrassy így felelt:

— Igen, a legutolsó jegyzékre már én válaszolok!

Excellenciád osztrák-magyar, vagy csak magyar külügyminiszter?

— A fennálló törvények értelmében természetesen *osztrák-magyar külügyminiszter vagyok.*

„Fiume alá van aknázva.”

(Török főkapitány többször kért magyar csapatokat a kormánytól)

A szívszorogatóan fájdalmas események között, melyeket Fiuméből jelentett a táviró, egy eddig még ellenőrizetlen hír is érkezett. Dr. Török István miniszteri osztálytanácsost, a határrendőrség főkapitányát, hír szerint horvát katonák *halálra kínozták.* Ha így igaz, a főkapitány a magyar politikai hatóságok vak-ságának és bünyös könnyelműségének lett a vértanúja, annak a rövidlátó politikának, mely a fiumei megdöbbentő eseményeket okozta.

Egy budapesti újságíró október 2-án beszélt utoljára Török Istvánnal, aki akkor a következőket mondotta:

— Könyörgöm, világosítsa fel odafenn a politikusokat, hogy *Fiume teljesen magára van hagyatva* és kiszolgáltatva egy horvát betörésnek. Én magam képviseltem itt a magyar karhatalmat és mindössze 120 emberem, a határrendőrség legényei és tisztviselői. Tegnap táviratilag elrendelték innen a szegedi 5. népfelkelő gyalogezred itt állomásozó zászlóalját, bizonyára a bulgáriai események hatása alatt — és most itt állunk, alig néhány száz magyar honvéddel. *Kémek és árulók vesznek körül bennünket. Minden parancsot, melyet felülről kapok és minden jelentést, amelyet Budapestre küldök, kilesnek és kontrakaríroznak.* Az itteni katonai parancsnokok csaknem kivétel nélkül horvátok. A kormányzó ur, én is többször kérve kértük a kormányt, küldjön ide megfelelő számú megbízható, lehetőleg tiszta magyar csapatot. Kérésünket, ha teljesítették is, az ideküldött csapatokat *rövidesen megint visszaren delték.* Nemrégén itt volt egy budapesti roham zászlóalj s akkor mi magyarok az olaszokkal együtt teljesen biztonságban éreztük magunkat.

— A jugoszláv mozgalom, amely a háboru alatt hatalmasodott el, majdnem minden részletében ismeretes előttem. Ebben a pillanatban is itt a szomszédban, Susákon és odafent Fuzinén horvát papok tartanak gyűlést és izgatják ellenünk a népet. *Ládákban dinamitot és kézigránátot csempésznek Fiumébe a horvátok* nem egy ilyen küldeményt sikerült lefoglalni. Rendőreink sűrűn találják a házak kertjeiben elrejtett kézigránátokat. *Ez a terület teljesen alá van aknázva* és ha nem jön gyors segítség, bizony könnyen elveszhet a magyar tengerpart.

Fiume az olasz háboru kitörése óta hadművelési terület, partjait repülőgépek ellátó ütegek, ágyúk, fényoszorók, torpedók védik az olaszok ellen. A szomszédos Voloskában, mely tudvalevően a jugoszláv mozgalom egyik gócpontja, állandóan titkos ülések, titkos megbeszélések voltak. Az olaszok és a magyarok ijedten figyelték ezeket a dolgokat, tudták róluk és egymásra találtak a közös belső ellen-ségtől való félelemben. A horvátok, mintha csak

Arad védekezése a repülő-támadás esetére.

(Értekezlet a városházán. — Green főkapitány nyilatkozata.)

A vezérkar hivatalos jelentései napról-napra számot adnak Szerbiában levő csapataink visszavonulásáról, amelyek az a célja, hogy az egész megszállott területet Wilson jegyzékének szellemében kiktartsák. Csapataink visszavonulása következtében természetesen az egyesült szerb-francia-angol csapatok nyomulnak előre a Duna felé s így az ellenség frontja állandóan közeledik a magyar határhoz, amelyet csapatainkon kívül a hűséges, ősi Duna véd.

Bár e pillanatban illetékes körök véleménye szerint kizártnak mondható az, hogy az ellenség átjöjjön a Dunán, a repülőket azonban feltartóztatni nem lehet és így *nincs kizárva annak a lehetősége, hogy az ellenséges repülők a közeli front-ról meglátogassák a délvidéki magyar városokat.*

Számolva ezzel a lehetőséggel, a hatóságok már most megteszik azokat az intézkedéseket, amelyekkel a városok lakosságának biztonságát megóvni lehet. Ma e célból előzetes értekezlet volt Green Nándor rendőrfőkapitány hivatalában, a melyen a katonaság részéről részt vettek helytlen-falvi Resch Ferenc altábornagy állomásparancsnok, Fiedler Imre őrnagy tőrparancsnok, Medvey őrnagy az aradi repülő százados parancsnoka.

Resch altábornagy a hadügyminiszterium-tól és a temesvári cs. és kir. katonai parancsnok-ságtól távirati utasítást kapott, hogy a helybeli polgári hatóságokkal együttesen állapítsa meg azokat a módosításokat, amelyekkel Arad város polgárságát figyelemmel lehet az esetleges ellenséges repülő támadásokra. Ennek a figyelem-zetésnek olyan természetűnek kell lenni, hogy a megadandó jelzés a város minden polgárának a legrövidebb idő alatt tudomására juthasson. A mai értekezleten a figyelemzítő jelzés adásának módoszatairól tanácskoztak és felmerült az az esz-me, hogy a repülő-támadásokat egyelőre, ha-rangzugaon és szirénajelzéssel kívül az aradi gyá-rak kürtjeinek egyszerre való megszólaltatásával fogják jelezni.

valóságos háboruba készültek volna, Fiuméből rengeteg élelmiszert csempészték Voloskába. Ez volt a hadtápterületük.

Fiuméből jelentik: A lázadás történetéről pótlólag még a következőket jelentik: A fellázadt 79. gyalogezredhez a mozgalom kitörése után néhány órával csatlakozott a Jellasichezred egy menetzászlóalja. A forradalmi mozgalom karaktere tehát tulnyomóan katonai volt, természetesen az utcán felvonuló lázadó ezredekhez jugoszláv érzelmi tüntetők is csatlakoztak, akik mindannyian a kormányzósági palota elé vonultak. A kormányzósági palota épületéről mindenen előtt eltávolították a magyar zászlót és helyébe horvát zászlót tűztek ki. A kormányzósági épületől néhány lépésnyire van a törvényszéki épület. A törvényszék fogházában őrzött foglyok az ablakból nézték végig a katonák lázadó felvonulását. A foglyok a rácsokon nyujtogatták ki kezeiket a katonák felé és rimázkodtak nekik, hogy szabadítsák ki őket. A katonák erre átvonultak a törvényszéki fogház épületébe és a szó szoros értelmében mindent elpusztítottak az épületben. Az ablakokat kitérték, az ablakrácsokat kifesztítették, abutorokat darabokra törték, az iratokat szétszórták és legnagyobb részt megsemmisítették, azután pedig hozzáálltak a foglyok kiszabadításához. A néhány fogolyőr a rémülettől dermedten és tehetetlenül nézte a nagyobb részt berugott katonák garázdálkodását, akik verbenforgó szemekkel, minden ellenállót inzultálva, törték, zuztak és garázdálkodtak.

Késő estig tartott a lázadó katonák féktelen tombolása.

A figyelemzétések természetesen arra irányulnak, hogy a közönség ilyenformán tudomást szerezvén a készülő támadásról, időjében védett helyre meneküljön, a nyílt utcáiról, lehetőleg pincékre, amelyek biztos védelmet nyújtanak a repülő-támadások ellen.

Az értekezletről Green Nándor főkapitány az alábbiakat mondta az Aradi Közlöny munkatársának.

— A mai értekezleten végleges határozat nem volt, azt csak holnap hozzuk meg, amikor a helyi gyárak vezetői is megjelennek és megbeszéljük velük a gyári kürtök jelzésének kérdését, amelyeknek nagyon fontos szerep jutna egy esetleges légi támadás alkalmával. Holnap szerkesztem meg azt a hirdetőmenyt, amelyvel a közönséget figyelemzétetni fogom és tájékoztatni a repülő-támadás elleni védekezésről. A plakátokat még a holnapi napon ki fogják ragasztani, hogy a közönség már is tudja a védekezés módjait.

Arra a kérdésünkre, hogy a hatóság honnan szerez tudomást a készülő támadásokról, a főkapitány a következőket mondotta:

— A fronttól kezdődően bizonyos távolságokban megfigyelő és jelző állomások vannak, a melyek a repülőket figyelik és ha támadás készül, ezek az állomások telefonon fogják azt jelenteni. Az éjjeli támadások ellen a város elsőtűzésével fognak védekezni, azonkívül Resch altábornagy ur intézkedni fog, hogy reflektorokat hozzanak Aradra.

A mai napon a városban elterjedt a híre annak, hogy az ellenség Temesvár ellen repülő-támadást intézett. Illetékes helyről nyert információk alapján közölhetjük, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, hanem mindössze az történt, hogy a hatóságok, amelyek a védekezésre már megtették az előkészületeket, próba riadót rendeztek, hogy a közönség veszély esetén már bizonyos gyakorlatot tudja megtenni a védekező intézkedéseket.

E pillanatban a helyzet az, hogy amennyiben a kért segítség megérkezik, a rend fenntartása biztosítottnak tekinthető. Amennyiben azonban a kormány nem intézkedne haladéktalanul aziránt, hogy a kormányzóságnak kellő számú katonai erő álljon rendelkezésére, féltő, hogy a tömegek lelkében szunnyadó revolucionárius szenvedély újra fellángol s további zavargásra ad alkalmat.

Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció hadügyi bizottságának ülésén napirend előtt Koroset a következő kérdést intézte a hadügyminiszterhez:

— Csak az újságokból értesültünk róla, de a magyar képviselőházi ülésén megerősítést nyert az a hír, hogy népünk vitéz fiai megszállották Fiume városát, a melyet tőlünk a magyarok csellel és erőszakkal raboltak el. Kérdezzük a hadügyminisztert, kapott-e már hiteles jelentést az ottani eseményekről és kérjük, hogy közölje azokat velünk, de elvárjuk azt is, hogy népünk hős fiait, a kik Fiumében a mi akaratunk végrehajtói voltak, a hadsereg-főparancsnokság e miatt ne üldözze és ne állítsa haditörvényszék elé.

Stöger-Steiner hadügyminiszter magára a kérdésre nem válaszolt, csupán a hozzá érkezett hivatalos jelentést olvasta fel.

Fiuméből jelentik: Ma délután elszállították a fellázadt 79-es katonákat. Az elszállítás erős katonai fedezet alatt történt teherautókon. Most aztán Fiumében teljes a nyugalom. Szigoru rendeletet bocsátottak ki, mely szerint az összes nyilvános helyiségeket este 8 órakor be kell zárni. A kormányzósági palotát és a középületeket katonaság őrzi.

Hozzák haza a magyar katonákat.

(Szurmay a honvédség felszerelését követeli. — „Ne hallgassanak a magyar Kerenszki szavára.”)

Bécsből jelentik: A honvédelmi minisztertől legutóbbi előterjesztés érkezett a hadügyminiszterhez, amely szoros összefüggésben áll az önálló magyar hadsereg felállításával. A budapesti honvédelmi miniszterium ugyanis felszólítja a hadügyminisztert, hogy a magyar ezredek hadfelszerelési tárgyait és egyáltalában mindent, ami a magyar hadsereg harc képességére vonatkozik, szállítsa Magyarországra. Ez annál inkább sürgős, mert a magyar ezredekre hárul Magyarország területi épségének a megvédése és a legkisebb mulasztás ezeknek az ezredeknek a harc képességét csökkentené.

Bécsből jelentik: A bécsi magyar tisztek között megindult mozgalom, amelynek célja, hogy a magyar katonaság hazaszállítását szorgalmazza, egyre növekvőben van. Óráról-órára emelkedik a csatlakozók száma. A vezetők most keresik az érintkezést az Ausztriában szerteszórt többi magyar ezredekkel. A mozgalomnak, amelybe a legénységet is belevonják, nincsenek a törvényes rend ellen irányuló törekvései, hanem egyedül azt célozza, hogy a magyar katonaságot vigyék vissza Magyarországra, amelynek újjáalakításában, valamint belső és külső védelmében részt kíván venni a katonaság.

A mozgalom hívei feltétlenül bíznak abban, hogy az új magyar kormány első kötelességének fogja tartani az általános visszahívó parancs kiadását. A magyar katonák — ez a hangulat közöttük — megelégedtek már az idegen földön végzett csendőrszolgálatot és ehelyett katonái kívánnak lenni az új Magyarországnak és a magyar határnak, de nem kívánnak kerékkötői lenni más népek törekvéseinek, amíg azok a demokratikus Magyarország létérdekeit nem veszélyeztetik. A mozgalomnak ezek az alapelvei. Ezen az alapon folyik a csatlakozásra irányuló jelentékeny eredményes akció, amelynek végeredményében erősen bíznak.

Bécsből jelentik: Fabius (Frank Liborius tábornok) a *Neue Freie Presse* katonai szakírója „A magyar csapatok visszahívása” címmel a következőket írja:

— Mikor Wilson gyújtóbombája a kettős monarchiába becsapott, katonai tekintetben Magyarországon okozta a legnagyobb erkölcsi károkat. A magyar parlamentben nemcsak a hadsereg zonnali kettéválasztását követelték, hanem azt is, hogy a magyar csapatokat haladéktalanul szállítsák haza. Ezzel kapcsolatban azt kívánták, hogy az összhadseregnek élelmiszterrel való ellátását is szüntessék be és korlátozzák az ellátást a magyar csapatokra. Ha a magyarok azt hiszik, hogy az ő számukra az a fődolog, hogy francia-szerb hadsereg ne törjön be magyar területre, mert ez a hadsereg sokkal közelebb van, mint az olasz, úgy mégis megtörténhetik az, hogy az olasz hadsereg sokkal hamarabb lehet Magyarországon, mint a francia-szerb hadsereg, de a magyarok úgy látják, nem is gondolnak arra, hogy saját házuk ég. Ha a magyarok ragaszkodnak követelésükhöz, hogy hívják vissza a magyar csapatokat, úgy ez Magyarországon a testvérháborút jelentené. A horvátok, magyarországi tótok, a románok és ruthének aligha mulasztanának el egy ilyen alkalmat, hogy önrendelkezési jogukat gyakorolják. A fiumei sajnálatos esemény is Magyarország elleni lázadás. Így tehát az a kérdés, vajjon a nemzetiségi ezredek is haza kell-e hívni, rompusztinos kérdés.

A katonai helyzet általában nem kedvezőtlen. A monarchiát nem fenyegeti az ellenséges invázió. A katonai helyzet megítélésénél a főszempont az, hogy az olasz hadsereg a monarchia szempontjából is főhadiszintér. Szerbia pedig csak mellékhadszintér. Az olasz harctéren milliós seregek állanak egymással szemben, míg a Szerbiában előnyomuló seregek, melyek az előnyomulást követően már amúgy is lefogták, körülbelül csak százezret embert tesznek ki. Bolgár területen már elérték a Dunát, Szerbiában azonban még nem. De még ha a Duna, Száva és Drina valamelyik is érnének, akkor is sok víz fog lefolyni a

tengerbe, míg ezeket az akadályokat technikailag legyőzik, eltekintve attól, hogy folytonos új erősítések által ellenállásunk fokozódik. Nincs tehát semmi ok az aggodalomra, ha a hadsereg mai szerkezetében továbbra érintetlenül fennmarad. Ne hallgassanak a magyarok a magyar Kerenszki szavára, aki elsőnek hirdette ezt a végzetes kívánságot. Az orosz Kerenszki annakidején szétzúzta az orosz hadsereg alapjait, ebből kaosz keletkezett. Legyen ez a magyaroknak tanulságos és intő példa, ne hogy aztán megvalósuljon az a közmondás: akit az istenek megakarnak romlani, előbb vakaróval csitítják.

Budapestről jelentik: Megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a legutóbbi napokban a közös hadügyminiszterium rendeletére a budapesti közös hadseregbeli ruhatárakból, valamint a fegyvertárakból, tüzérségi és vonatanyagraktárakból nagymennyiségű anyagot szállítottak Bécsbe és Ausztriába. Ezzel a hírrel kapcsolatban megkérdeztünk egy magas állású személyiséget, aki egy újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A jövődéli magyar hadsereg felszerelésének az elvitelét csak akkor akadályozhatjuk meg, ha a hadügyminiszteriumot sürgősen szej-jelválasztjuk. Talán még fontosabb lenne azonban a hadsereg főparancsnokságának azonnali szej-jelválasztása, mert a magyar katonák hazahozatalát meghiúsítani mindaddig nem lehet, míg a hadsereg főparancsnoksága jelenleg formájában fenn áll. A magyar katonák hazahozatalára vonatkozólag azt tartanám a legcélszerűbbnek, hogy a magyar képviselőház és a kormány kieszközölje öfelségétől, hogy elsősorban és azonnal a fronton levő 12 magyar honvédhadosztály, valamint annak tábori póttizei és kiképző csoportjai hazahozassanak.

Ha leszerelnek . . .

(Elször az öregeket bocsátják haza.)

Bécsi lapok, valószínűleg hivatalos katonai értesülés alapján, részletes cikkében világosítják föl a közönséget arról, hogy milyen sorrendben fog végbemenni a leszerelés. E szerint a leszerelő parancs megjelenésekor elször a legöregebb évfolyamokat bocsátják haza s elengedik a hadsereg mindama tagjait, akikre a gazdasági és ipari életben sürgős szükség van.

Hogy ezek közül is kék kerüljenek vissza legelször a polgári foglalkozásba, azt egy ipari és kereskedelmi vállalkozókból és a munkásság képviselőiből alakult bizottság fogja eldönteni s minden ilyen kérést ehhez a bizottsághoz kell majd intézni.

Ilyen kéressel nem fordulhatnak ehhez a bizottsághoz: tényleges tisztek és tisztjelöltek; mind azok a legénységi állományú egyének, kik az 1917 december 31-től számított egy, illetve négy évi tényleges szolgálatuknak még nem tettek eleget; a nemtényleges tisztek, tisztjelöltek és népfelkelők közül a következő születési évfolyamok: a lovasságnál és a lovastüzérségnél 1895, 1896 és 1897; a haditengerészetnél 1894, 1895, 1896 és 1897; valamennyi olyan tartalékos tiszt és tisztjelölt, kik az 1917 december 31-ével törvényesen előírt tényleges szolgálati kötelezettségnek még nem tett eleget: mindazok a tisztek, tisztjelöltek és legénységi állományú egyének, akik a hadsereg vagy a haditengerészet szolgálatában álló tenger, vagy folyamhajócsapásokhoz vannak beosztva; a haditengerészeket, hármelyik évfolyamhoz tartoznak is, haza lehet kérni.

A kérvények beadásának időpontját az illető bizottságok címével egyidőben fogják közzétenni. Természetesen csak azokról lehet szó, kikre az első időben multhatatlan szükség van. Különös tekintettel lesznek azonkívül a tanárookra, a tanítóokra s a felsőbb tanintézetek hallgatóira, a tengeri és folyamhajócsapások személyzetére.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Szombat délután: Csárdás királyné. Este: Édes öregem, Bajazzo. B) bérlet.

Vasárnap délután: Tiszavirág. Este: Mágus Miska. C) bérlet.

Hétfő: Pacsirta. A) bérlet.

Kedd: Charlotte kisasszony. B) bérlet.

Szerda: Charlotte kisasszony. C) bérlet.

Csütörtök: Charlotte kisasszony. A) bérlet.

Péntek délután: Molnár és gyermeke. —

Este: Kis szeleburdi, új operette. B) bérlet.

Szombat délután: A szerető. Este: Kis szeleburdi. C) bérlet.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, október 26-án: Nőstény ördög, színjáték.

Vasárnap, október 27-én délután mérsékelt helyárrakkal: Az ördög, vigjáték.

Vasárnap, október 27-én este: Benn az erdőn, színmű.

Szervezkednek a színészek.

(Az Országos Színészegyesületből ki akarják buktatni a direktorokat.)

(Budapesti munkatársunktól.) A vidéki színigazgatók nemrég elhatározták, hogy megalkotják a Színigazgatók Szövetségét, amelynek egyrészt az lett volna a célja, hogy az irodalmi figyelműk uzsorájának véget vessenek és ezért a Színigazgatók Szövetsége negyedmilió alaptőkével máris alapított egy vidéki színigazgatók szövetségét. E szövetségnek azonban más célja is lenne, nevezetesen az igazgatók azt állítják, hogy a háború alatt a színészek között a fegyelmetlenség igen nagyarányú lett és ezzel a szervezkedéssel ennek az állítólagos fegyelmetlenségnek akarnak gátat vetni.

A színészek azonban azt hiszik, hogy a vidéki színigazgatóknak az a célja, hogy a gazdasági lenyomják. Mozgalom indult meg, amely az igazgatók szervezkedésével szemben gazdasági alapon akarja megszervezni a színészeket.

Érdekes a dologban az, hogy ez a szervezkedés az Országos Színészegyesület keretén belül történne. Az a terv, hogy meg sem várják az Országos Színészegyesület rendes tavaszi közgyűlését, hanem már a legközelebbi időben rendkívüli közgyűlést fognak összehívni és e közgyűlésen határozatot provokálnak, amely kimondja, hogy az Országos Színészegyesület tanácsának színigazgató nem lehet tagja, hanem a színészek ügyében kizárólag színészekből összeállított tanács dönthet. Ezzel a határozattal lemondásra akarják kényszeríteni az Országos Színészegyesület mai vezetőségét.

E mozgalom mindegyre erősebben indul meg és ma már az ország vidéki társulatainak legtöbb tagja rokonszenvezik az akcióval.

Hogy miként alakulnak a viszonyok, azt ma előre tudni nem lehet. Annyi bizonyos, hogy a direktorok a színészek mozgalmát nem nézik ellenszenvvel és ők szívesen látnák, ha a színészek anyagi és erkölcsi érdekük védelmére szervezkednének, csak hogy szerintiük e szervezkedésnek nem az Országos Színészegyesület keretén belül kellene megtörténni.

* Ma nyílik meg az aradi Modern Színház. Általános érdeklődés közepette nyitja meg ma este kapuit az aradi Modern Színház. A nőstény ördög előadásával kezdi meg érdeklődéssel várt előadásainak sorozatát a Salac-utcai kis színház, amelynek minden előadására tömegesen történtek előjegyzések. Már az eddigi elővételből is megállapítható, hogy a Modern Színházat díszítgavált, előkelő közönség fogja látogatni. Vasárnap délután! Az ördög, este Benn az erdőn, Garvay Andor kitűnő színműve van műsoron. Pénztár délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Az esti előadások kezdete fél 8 órakor.

* Charlotte kisasszony, a Budapesti Nemzeti Színház nagyszerű történelmi színműve és a Kis szeleburdi új operette a jövő hét újdonságai. A Charlotte kisasszony kedden, a Kis szeleburdi pénteken kerül először színre.

Cseh katonák verték szét a magyar ifjúságot.

(Véres tüntetés a budai királyi palota előtt.)

Budapestről jelentik: Ma dében fél tizenkét órakor, mintegy 2000 főnyi csoport: egyetemi hallgatók, hallgatónők, katonatisztek és katonák verődtek össze a pesti lánchíd előtti és Budára, a király elé vonult tovább a hatalmas tömeg. A tüntetők, ugylátszik nem tudták, hogy a király nincsen Budapesten. Egy szakasz népfelkelő esendőr Bokelberg felügyelő parancsnoksága alatt igyekezett feltartóztatni a tömeget, melynek rohama azonban tüstént elseperte a kardot. A tömeg feltartóztatlanul átnyomult a lánchídon és az Albrecht-úton át az Albrecht-lépcsőn keresztül elindult a várba.

— Békét akarunk! Hozzák haza a magyar katonákat! ezek a kiáltások hangzottak.

A Disz-térre érve a tömeg, mely közben a királyt is éllette, elénekelt a himnusz. A Disz-térről a Palota-utcán át a Szent György-térre, onnan pedig a várpalota udvarára vonultak. A palota belső udvarát azonban becsékták előlük. A tömeg ott maradt és tovább éllette a békét. Azután nem tudni, hogyan, a tömegnek egy csoportja feljutott a palota első emeletére és kifüzte a palotára a magyar nemzeti lobogót. Fél egy órakor, mikor a királyt és a békét éltető tüntetés még tar-

tott, váratlanul katonák, rendőrök és lovasrendőrök rohanák meg a tömeget. A rendőrök karddal, a cseh és bosnyák katonák szuronygal törték rá a tömegre.

A tömegben levő több diáktsist kardot vonva védekezett. Az összeütközés során többen megsebesültek. A rendőrök közben karddal összetörték annak a zászlónak a nyelét, melyet az ifjúság kitűzött a királyi várra, amelyet közben onnan le kellett venni. A zászlót azonban sikerült az ifjúságnak megmenteni és magával vinni. A rendőri és katonai erő egy óra után diadalmaskodott. A Szent György-tér megtisztult, csak néhány ruhafoszlány maradt a téren.

Budapestről jelentik: Ma este hét órakor az egyetemi hallgatók, polgárok és katonák, nagy tömegben tüntetésre indultak. Az országház előtt a tüntetők közt Vass János országgyűlési képviselő és Farkas István szociálista pártvezérek beszédet intéztek, továbbá néhány radikális szónok is beszélt a tömeghez. Ezután a tüntetők a Károlyi-palota elé vonultak, ahol nagy tüntetést rendeztek Károlyi Mihály mellett. A több ezer főre menő tömeg ezután széteszt.

Meghiusult az olaszok nagy támadása.

(Magyar ezredek dicsősége, — Szerbiában tovább tartanak a harcok.)

Budapest, október 25. (Hivatalos.) A központi hatalmak békeajánlata nem gátolta el-lenségeinket abban, hogy úgy a mi seregeink, valamint magukat újabb véres, áldozatokkal terheljék. A leghevesebb tüzérségi tüzelés vezette be tegnapelőtt az Aisa-szakadék és a tenger között a támadásokat, a melyek tegnap a velencei hegyi fronton, a Montelótól keletre levő területeken indultak. Szokott vitézségükkel, kötelességtudással és férfias erényeikkel derék csapataink visszaverték a támadásokat. A Hétközség fensikján, az Asiagótól dényugat-ra levő terület, a Piave, a Monte Sisemol és a Monte val Bella vidéke elkéseredett harcok színhelye volt. Az ellenségnek helyenként sikerült behatolni árkaikba, de mindenütt azonnal visszavetettük és a Monte Sisemolon, ahol legtovább tudta tartani magát, még az éjjel kénytelen volt visszavonulni. A székely 52. és 31. számú gyalogezredeknek, valamint a 9. és 301. honvéd gyalogezredeknek főrészüik volt a sikerben. Még nagyobb hevességre fokozódott a küzdelem a Brentától keletre levő hegyvidéken. Az ellenségnek itt is sikerült ideiglenesen helyi sikereket elérni. Befészkelte magát előlő árkaikba, de nagyon hamar kiszorították onnan derék katonáink szokott lendülettel végrehajtott ellentámadásai. Ott izben rohanták meg az olaszok hiába a Spinozzát. A 9-ik gyalogezred (Stryj), amely Asolonél bravuros ellenlőkéssel visszaszerezte, valamint a 73. (Éger) és 99. (Znaim) és a fiatal 129. délmagyarországi gyalogezred, továbbá a 120. délmagyarországi gyalogezred, amelyek a Spirozzát védelmezték, továbbá 14. brünni és 4. bécsi lövészezredek dicsőségesen küzdöttek. Derék tü-zérségünk a Brentától keletre és nyugatra mint mindig, hűséges segítője volt a gyalogságnak. A harcban egy angol hadosztály a Padepei novü Piave szigeten csak előörseink északi szárnyát bírta kissé visszaverni. A sziget déli részét teljesen megtartottuk.

Balkán harctér: Északi Albániában tovább tartanak az utóvéd- és bandaharcok. A Szandzsákban, a Novipazar közelében bandákkal

megerősített entente csapatok támadtak. Sikeresen feltartóztattuk az utánnunk nyomuló ellenséges zászlóaljokat. — A vezérkar főnöke.

Berlin, október 25. A nagy főhadiszállás jelenti: Déleleti harctér: Ellenséges támadások a Morava mindkét partján. A folyótól nyugatra, Kragujevac felel és a keleti részen levő helységben kissé visszaszorítottak bennünket. A folyótól keletre Parascin vidékén visszavertük őket. — Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nyugati frontról azt jelenti a nagy főhadiszállás, hogy a tegnapi harcok alatt az ellenség összesen 800—100 méter mélységű területet tudott nyerni. Nagyobb sikereket rendkívül nagy erők harcbevételére ellenére tegnap sem tudott elérni.

Fenyeget a tejinség.

— Három községben rekvirál a város. —

Arad város tejellátásának ügye napról-napra súlyosbodik, miután azok a gazdák, a kikkel a hatósági tejüzem szállítási szerződést kötött arra való hivatkozással, hogy nem tudnak a tehenek részére takarmányt szerezni, nagy mértékben csökkentették a beszállítandó tej mennyiségét. A közönség egyáltalában nem tud tejet kapni és ez a tejihiány előreláthatólag még növekedni fog a bekövetkező téli hónapok alatt.

A város vezetősége a tejihiány enyhítésére most érintkezésbe lépett Aradvármegye alispánjával, akihez azzal a kéréssel fordult, hogy adjon engedélyt arra, hogy Arad város három vármegyei községben, Óthalomban, Németperegén és Ujszentannán a város közönsége részére tejet rekvirálhasson és egyben kérte az alispánt, hogy a fent említett községek tejtermelőinek képviselőit lehetőleg november 6-ika előtt tanácskozásra hívja egybe, amelyen megbeszélnek a tej rekvirálásának módjait.

A közfelhívás vállalat egyik meghívott-

ja a helyi viszonyokkal való tájékozódás szern pontjából künn járt Ujszentannán, Németperegén és Óthalomban, ahol a tehén-állomány, nagysága és a napi tejtermelés mennyisége iránt érdeklődött. Ez a tisztviselő jelentésében a következőket mondja:

— Ujszentannán két tejszövetkezet működik, amelyek közül egyik napi 60 liter, a másik napi 100 liter tejet dolgozik fel vajnak, vagy szállít el a községből. A községben 6—700 tehén van, amelyek naponta átlag két liter tejet adnak (?) Ez 700 tehenet számítva alapul, 1400 liter napi tej termelésnek felel meg.

— Németperegén 340—360 tehén van összesen, amelyek naponta átlag 6—8 liter tejet is adnak, miután itt bővebben van takarmány, mint Ujszentannán. Itt a napi átlagos termelés 2800 liter tej. Óthalomban 400 tehene van a lakosságnak s ezek a tehenek átlag 4 liter tejet adnak naponta, amely megfelel 1600 liter napi tejtermelésnek. Ebből a három községből tehát annyi tejet lehetne behozni Aradra, a melylyel érezhetően lehet majd enyhíteni a fenyegető tej inségen.

A király Bécsbe megy.

(Lemond a Hussarek-kormány.)

Budapestről jelentik: A Magyar Tudósító jelenti: Bécsi politikai körökben ma az a hír terjedt el, hogy öfelsége előreláthatólag egy vagy két napon belül Bécsbe érkezik. Erre vonatkozólag a Magyar Tudósító beavatott forrásból a következőkről értesült:

Lehetséges, hogy erre az utazásra csak ugyan sor kerül. Ha a bécsi politikai körökben az utazást már most bizonyosra veszik, úgy az osztrák kormány válságos viszonyában és az eseményekben kell keresni az okot. Ha az uralkodónak Bécsben való jelenléte ennek a válságnak megoldása céljából előbb, vagy utóbb szükségessé fog válni. A király azonban ebben az esetben eredeti programjához képest csak rövid ideig fog Bécsben maradni, hogy azután ismét visszatérjen Gödöllőre. Ha a király csakugyan elutazik Bécsbe, a királyi család egyáltalában nem fogja ebben az esetben Gödöllőt elhagyni, mintbogy ottani tartózkodásuk megszakitására nem gondolnak.

Bécsből jelentik: A Képviselőház mai ülésén Piccini szociálista képviselő kijelentette, hogy a szociáldemokraták követelik Ausztria olasz nyelvű területeinek az olasz néppel való egyesítését, valamint Trieszt teljes függetlenségét a népszövetség védelme alatt. Bugatto képviselő korlátlan önrendelkezési jogot követel az olaszok részére. Trieszt jövőbeli állami hovatartozásáról népszavazás útján kell dönteni. Heilinger az élelmezés kérdésével foglalkozik és kijelenti, hogy Németausztria élelmezésének biztosítása végett anektálni kell Magyarországnak németlakta területét. Az ülést ezután berekesztették.

Bécsből jelentik: Az urakháza tegnapi ülésének lefolyásáról kitűnt, hogy ott épp úgy, mint a képviselőházban előtérbe helyezik a kormányrendszer haladéktalanul megváltoztatására vonatkozó követelést. Parlamenti körökben már tegnap híre járt, hogy a Hussarek-kormány válsága ismét időszerű lett és a legközelebbi időre várható egy átmeneti miniszterium alakítása, amelynek főfeladata lesz az ügyek vezetése, valamint a központi hatalmak ügyeinek a nemzeti kormányokhoz való átutalása. Hussarek miniszterelnök ma Budapestre utazott, hogy átnyujtsa a királynak a kormány lemondását. A válság megoldása a legközelebbi órákban megtörténik.

Bécsből jelentik: Német parlamenti körökben híre járt, hogy a politikai cenzurát nemsokára teljesen megszüntetik Németausztriában is. A cenzura megszüntetését a német nemzeti tanács végrehajtó-bizottsága fogja elrendelni.

HIREK.

A munkások és a rend.

(Kik legyenek a körbete őrei?)

A sok hőmpálygó és viharok magvát rejtő esemény, összetömörülve, mint egy óriási gomolygó felhő dübörög felettünk. E felhőből a magyar földre leszakadhat a megijítő zápor s a pusztító tüzeső is. Majdnem egészen mitőlünk függ, hogy melyik következzenek reánk!

Századok patinás rendje változik most át egy új és demokratikus társadalomra. Elképzelhető-e, hogy ez máról-holnapra zökkenés nélkül megtörténhetik? Az emberek végre is atavisztikus erők és megszokások rabjai s az az idő, míg az ösztönös erőt legyőzi a tudatos cél, mindenesetre hosszabb mint egy napnak elmulása, vagy egy éjnek rövid fordulása.

Ez a hatalmas átalakulás a népet s a nép érdekében történik. A népnek érdeke tehát első sorban, hogy ezt a folyamatot semmi zavaró körülmény ne késleltesse. A népnek kell vigyáznia, hogy soralkba ne férközhessenek olyan elemek, melyek a belső rendet, az átalakulás szükségszerű millióját veszélyeztetnék. De ha mégis akadnának olyanok, kik a frissítő zápor helyett, a pusztító tüzesőt szeretnék felidézni: azokkal szemben teljes lélekkel számít minden komoly ember a magyarországi szervezett munkásság hatalmas és megakadályozó erejére. Hiszen a szervezett munkásság tudja a legjobban, hogy nincs szükség többé semmi rendezavarsra; minden megy gyönyörűen a fejlődésnek megszabott útján s hogy Magyarországon el sem képzelhető most olyan kormányalakulás, amelyben részt ne kapnának, a parlamenten kívül álló milliók képviselői.

A szervezett munkásság legyen a rend igazi fenntartója!

— A király éljenzi az önálló Magyarországot. A király debreceni tartózkodását nemcsak a Gotterhalte-botrány teszi emlékeztetéssé. Nem került a nyilvánosságra, pedig kedves és számunkra értékes az a jelenet is, a melynek nem az osztrák ostobaság — lásd a Gotterhaltet — hanem a fiatal király a hőse. Amikor a debreceniek királyhűsége és vendégszeretete zajos megnyilvánulásokkal vette körül a királyt, IV. Károly maga is elragadtatva, levette a fejéről a főveget és jobbajával a magasban meglöbögatva, harsány hangon így kiáltott föl:

— Éljen az önálló, egységes és osztatlan Magyarország!

Nekünk öröm a fiatal királynak ez a gyönyörű kijelentése. Magyar nemzedékek nőttek fel és haltak el Ferenc József merev dinasztikus és osztrák uralma alatt, amelynek újabb talán kiemelkedőbb mozzanata a chlopy-i parancs volt, amelyet Magyarországhoz intézett és amelynek unbedingte Unterwerfung-ja még ma is keserű emlékezetében él mindannyiunknak. Chlopy után Debrecen: mindenestre az időnek és változásoknak halatlan mértékű fejlődése. Sajnos, a debreceni királyi szó nem okozhat osztatlan gyönyörűséget, amikor az egységes Magyarország köröskörül az ellenség legvéssesebb nyomásait szenvedti. Most is jólesik ez a kijelentés, de tizhusz évvel ezelőtt még történelem lett volna.

— József főherceg a déli front parancsnoka. A király József főherceg vezérezredest tábornaggyá nevezte ki és ugyanekkor megbizta a balkáni fronton levő csapataink parancsnokságával. Az olasz front parancsnokságát József főhercegtől Kövess tábornagy vette át.

— Burián és Arz Bécsben. Félhivatalosan közlik: Gróf Burián István, volt közös külügyminiszter és báró Arz vezérkari főnök ma reggel Budapestről visszaérkezett Bécsbe.

— Álhírek a horvátországi vasúti forgalom megbénításáról. A *Fremdenblatt* mai száma egy zágrábi távirat alapján azt a hírt közli, hogy a horvát- és szlavonországi politikai viszonyokra való tekintettel a Máv. igazgatósága sürgősen visszarendelt ezekből az országokból hatezer vaggont és nyolcszáz mozdonyt, aminek következtében a horvát- és szlavonországi vonalakon az a veszedelem fenyeget, hogy megszűnik a vasúti forgalom. A Máv. igazgatósága a hírt megcáfolja s a következőket közli:

— Több oldalról az a hír terjesztetik, hogy a Máv. igazgatósága 6000 vasúti kocsi és 800 mozdonyt vont el a forgalomtól. — E hír etejétől végig valótlan. A magyar királyi államvasutak járműveiből a horvátországi vonalakról egy darabot sem vontunk el.

— Kintüntetések. A király Gál Árpád aradi honvédhadklegészítő parancsnokságbeli tartalékos tábori lelkészt a Ferenc József-rend lovagkeresztjével, Kádus Tibor 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a signum laudisszal tüntette ki.

— Halálozások. Aradi iparos társadalmának gyászja van. Bayer György építész élte virágjában 38 éves korában spanyolbetegség következtében tegnap délután meghalt. Az elhunytat feleségén, akivel mindössze nyolc hónapi boldog házasságot élt, nagyszámu rokonság gyászolja. A temetés holnap, szombaton délután 3 órakor lesz a felső temető halottas házából.

Gajdács László, a 61. gyalogezred tartalékos zászlósa, akit a király a kis ezüst éremmel tüntetett ki, 21 éves korában a gyulai József-szanatóriumban hosszas szenvedés után meghalt. A temetés tegnap délelőtt volt a tótkomlósi evangélikus temetőben óriási részvét mellett.

Bold. dr. Elek Sándorné, szül. Vörös Magda ravatalára szánt koszorúmegváltására Lusztig Armin és neje 40 kor., Tenner József és neje 50 koronát adományozott az izr. népkonyháknak. Dr. Pálmai Lajos és neje 100 kor., dr. Kell Lipót 100 kor., Kohn S. N. és neje 30 koronát adományozott az izr. nőegyletnek, továbbá Bloch Janka 40 koronát adományozott az izr. nőegyletnek bold. Halász Magduska ravatalára szánt koszorúmegváltására, mely nemes szívű adományokért köszönetet mond az elnökség.

— Tizennégy láda aranyat akartak Bécsbe csempészni. Budapestről jelentik: Az elmúlt éjszaka lázas izgalmat keltett a fővárosban az a hír, hogy az osztrák-magyar bank budapesti főintézete 14 láda aranyrudat és pénzt próbált ismét Bécsbe csempészni. A főkapitány elrendelte, hogy a határállomáson foglalkják le a küldeményt. Ezután jelentést tett a kormánynak. A déli órákban érkezett meg Károlyházaról a távirat a főkapitányságra, hogy a 14 ládát ott lefoglalták és vissza tartották. Báró Madarassy Gyula az aranycsempészés dolgában ezeket mondta:

— Budapesten tudomásom szerint körülbelül 75 millió korona névértékű arany fekszik az osztrák-magyar bank székházának páncelepincéjében. Ezenkívül mintegy 15 millió ércpénz van a jegybanknál Budapesten felhalmozva. Ugy tudom, hogy 50 millió koronát is meghaladja az az aranyérték, amelyet a vidéki fiókok pénztáraiban őriznek. Ilyen körülmények között a magyar államnak nincs joga, hogy olyan előnyről, mint az aranykészlet nálunk levő része, lemondjon.

— A Marta-gyár hétfőn megnyílik. A spanyoljárvány ma már a legtöbbszörrel bizonyossággal megállapítható — Aradon örvendően kis mértékre csökkent, Amint ismeretes, a Martagyárt, melynek munkásai közt tömeges megbetegedés történt, orvosi tanácsra bezárták és a gyárban beszüntették a munkát. Dr. Tisch Mór városi főorvos és Stengl Andor iparfelügyelő tegnap kiszálltak a gyárba és megállapították, hogy a gyár elvégezte a szükséges takarítási és dezinficiálási tenni valókat, amely által a gyár helyiségei megszüntek az egészségre nézve veszélyeseknek lenni. Ezért a főorvos és az iparfelügyelő javasolni fogják, hogy a gyár hétfőn ismét megkezdhesse üzemét.

— Legénységi kintüntetetés. A XV. hadtestparancsnokság 1918. évi október hó 10-én az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataiért a koronás vaséremkeresztet a vitézségi érem szalagján Kálnoky Gyula 4. honvédgyalogezredbeli szakaszvezetőnek adományozta.

— Strasszerné Svájcba szökött. Megirtuk, hogy Strasszerné öt évi börtönbüntetését, a melyből közel három évet töltött ki, igazságügyminiszteri engedéllyel megszakította a férjéhez, Strasszer Aladárhoz ment, akinek nagyszabásu bünperét most fejezte be a temesvári cs. és kir. hadosztálybíróóság. Az igazságügyminiszter azonban a szabadlábrahelyezést megszüntette s Strasszernét a királyi ügyészség e hó 28-ikára hívta be, hogy Mária-Nosztrára küldje, ahol egészségi állapotát megvizsgálják. Most arról érkezik hír, hogy időközben Strasszerné Svájcba ment üdülni két gyermekével s onnan aligha tér vissza. A jövő hétfőn kiderül, mennyiben való ez a hír, hogy Strasszerné a svájci hegyek tiszta levegőjét nem hajlandó felcserélni a börtön dohos, penészszagú levegőjével, vagy pláne Mária-Nosztra szigorúságával.

— Rumitalványok átvétele. Felhívom a hatósági cikkeket árusító kereskedőket, akik korlátozt, vagy korlátlan íalméresi engedéllyel bírnak, és pedig I., II., III., IV., V., VI. kerületbelieket, hogy hétfőn, f. hó 28-án, a VII., VIII., IX., XI. és XII. kerületbelieket pedig, hogy kedden, f. hó 29-én rumitalványaik kiváltása végett hivatalomban jelenjenek meg. Egyben értesitem a közönséget, hogy feladagként 7 deciliter rum kerül kiosztásra azon kereskedőknél, kiknél egyébként is vásárolnak és íalméresi engedéllyel bírnak a 4. számú élfelmiszer jegyre, melynek kicsinybeni eladási ára literenkint 13 korona. Egyben még figyelemztetjük a közönséget, hogy a rum átvételekor megfelelő edényt, vagy üveget vigyen magával. — Közélelmezési hivatali vezető.

— Köszönetnyilvánítás. Boldogult Braun Palika ravatalára szánt koszorúmegváltásra Löwinger Jenny 50 koronát adományozott az izr. árvaháznak. Ezen nemes szívű adományért köszönetet mond az elnökség.

— A primadonna bundája. Horváth Károly a „Füles bagoly” című aradi élclap szerkesztője a rendőrségen feljelentette I. aradi szücs-mestert, Horváthi leányának, Horváth Nusi nagyváradi primadonnának a bundáját a szücs-mesterhez adta megjavítás végett, aki ezért a munkáért 250 koronás számlatát prezentált a primadonnának. A rendőrbíróóság az aktát a művész nő bundájával együtt átitette az iparkamarához szakértői véleményezés végett és a kamara megállapította, hogy a bundán élvégzett munkáért legfeljebb 150 koronát kérhetett volna a szücsmester. Weil Károly dr. rendőrbíró ma tárgyalta ezt az ügyet és árdrágításban bünösnek mondta ki a szücs-mestert, akit 300 korona pénzbüntetésre és a százkorona árkülönbség visszafizetéséért ítélte.

— Letiltott bérkocsis. Egy nőtorlus zsaroló kocsist fosztott meg ma hajtási igazolványától a rendőrség. Tincsin Tódor bérkocsis eddig 17 ízben volt büntetve különféle visszaélésekért. Ma ismét a kihágási bíróság elé került, amely most 450 korona pénzbüntetésre, 5 napi elzárásra és hajtási jogosultságának 5 évig való elvesztésére ítélte.

— A vármegyéből nem lehet kukoricát szállítani. Lőcs Rezső helyettes polgármester tudomásul vétel végett közli a közönséggel, hogy Aradvármegye alispánja a további intézkedésig tengerinek a községekből való elszállítását eltiltotta.

— Nyugdíjasok országos szövetsége aradi fiókja hivatalos órát az Ipartestület székházában minden vasárnap d. e. 10—12 óráig tartja, mely időben a tagdíjakat is be lehet fizetni. — Elnökség.

— Értesítés. Értesitem a n. é. hölgyközönséget és igen tisztelt megrendelőimet, hogy a legújabb divat tanulmányozása céljából november hó 1-ig Bécsbe távoztam. Kis Eszter női divatterme Arad, Mély-utca 2. sz.

— Német nyelv. Esti tanfolyam Berlitz-módszer szerint 1-én veszi kezdetét. Tandíj havi 30 kor. Beiratkozások Gyors- és Gépiróiskola Lázár Vilmos-u. 2.

Megalakult a Magyar Nemzeti Tanács.

(Kiáltvány Magyarország népéhez)

Budapestről jelentik: A ma este megalakult magyar nemzeti tanács Magyarország népéhez proklamációt intézett, amely így szól:

Magyarország népéhez! Az abszolutizmus az osztály uralom és a nemzetiségi elnyomás átkos politikája végveszélybe sodorta Magyarországot. A vakmerő könnyelműséggel és öntelt rövidlátással felidézett háború nemzedék legjavát cáltalánul a vágóhidra vitte és felőrölte az ország népeinek legértékesebb szellemi és anyagi erőforrásait. E rettenetes helyzetben vezérek és irányítók nélkül áll a magyar nemzet, az előnyomuló ellenség és a már-már bizalmukat veszített nemzetiségeink kettős frontja között. Ily körülmények között alólirott pártok, mint az ország valóban demokratikus erőforrásainak egyedüli külpolitikai szervezete, súlyos erkölcsi felelősségünk teljes tudatában elhatároztuk, hogy megalakítjuk a

Magyar Nemzeti Tanácsot.

Központi szerve kíván ez lenni minden olyan mozgalomnak és törekvésnek, amely Magyarország megmentésére és korszerű újjászervezésére irányul. Ezen országmentő céljaink elérésére a Magyar Nemzeti Tanács minden párt, osztály, vallás, nyelvi és faji szempontot félre téve számít minden polgártársunk közreműködésére. A Magyar Nemzeti Tanács a következő pontokban foglalja össze ama leg-sürgősebb feladatokat, amelyek nélkül el sem tudja képzelni az ország megmentését és a jobb jövő előkészítését.

1. A mai korrupt parlament és kormányrendszer haladéktalanul eltávolítandó. 2. Késedelem nélkül biztosítandó Magyarország teljes függetlensége, úgy külpolitikai, mint gazdasági és katonai vonatkozásban. A magyarországi seregek a külföldről visszahívandók és a külföldiek innen visszarendelendők. 3. Az immár teljesen reménytelen háborúnak azonnal véget kell vetni és a megkötendő békénél egyedül Magyarország érdekeit szabad figyelembe venni a német szövetség felbontásával. 4. A képviselőház azonnali felosztása, az új választások kiírása, haladéktalanul törvénybe iktatandó teljesen az általános, egyenlő, titkos és nőkre is kiterjesztendő választójogi rendszer.

5. A népek önrendelkezési jogát késedelem nélkül biztosítani kell országunk nem magyar ajkú népei számára a Wilsoni elvek értelmében, attól a reménytől áthatva, hogy Magyarország területi integritását eztek az elvek nemcsak nem veszélyeztetik, de biztosabb alapokra helyezik. A nemzetiségek kulturális és helyhatósági önkormányzata a lehető legmesszebb menőleg kiépítendő. Az ország az egyenrangú népek testvéri szövetségére alakulna át, mert közös gazdasági és földrajzi összetartozás, nem pedig nemzeti féltékenység az, ami miatt fentartani kívánjuk az ország területi integritását. 6. Biztosítani kell az egyesülési, gyülekezési szabadságot, a cenzurát el kell törölni. 7. Általános amnasztia minden politikai bűntett miatt elítéltek. 8. Megfelelő rendszabályokkal gondoskodni a fenyegető inség elhárítására. 9. Nagyszabású, a népet földhöz juttató birtok és szociálpolitikai reformok.

10. El kell ismerni az ujonnan létrejött ukrán, lengyel, cseh, délszláv és osztrák-német nemzeti államokat és meg kell őket győznünk arról, hogy a független és demokratikus Magyarország nemcsak nem ellenzi jogos életigényeik kielégítését, de győződéstől vezetve, hogy ezen államok is respektálni fogják a mi

nem kevésbé jogos nemzeti érdekeinket. 11. A művelt külföld előtt kellő megvilágításba helyeztessenek a magyar demokrácia igazi céljai és kidomborítottassék az a teljes érdeksolidaritás, amely a magyar népet a nem magyar testvérnéphez fűzi. 12. Az általános békekongresszusra Magyarország képviselőivel olyan férfiak küldendők ki, akik tartás nélkül barátai a leszerelésnek, a kötelező békebiróságnak, a nemzetek ligájának. A háború és a béke kérdéséről a népképviselő döntson.

Ezen égetően sürgős feladatok megoldásán kíván dolgozni a Magyar Nemzeti Tanács és ebben a munkájában csatlakozásra hív el mindent, aki becsületesen akarja az azonnali magyar békét, a demokráciát, a nemzetiségek egyenjogúsítását, a nemzetek szövetségét, a föld felszabadítását, a dolgozó nép erőit fokozó modern szociális politikát. Felhívja a proklamációt az egyesületeket, szervezeteket, hogy jelentsék be küldötteiket.

Reáljuk, hogy az ország más anyanyelvű népei is megbizottak utján ezen a közös alapon velünk együtt fognak dolgozni az új Magyarország kivívásáért. Arról is meg vagyunk győződve, hogy ezt a Magyarországot megmenő és a népet felszabadító programunkat a magyar katonaság is egész erejével támogatni fogja.

Végül felhívja az összes külföldi népeket és kormányokat, hogy minden Magyarországot érintő ügyben a mai kormányhatalom helyett, amely immár teljesen elveszített minden összefüggést a dolgozó magyarsággal, a Magyar Nemzeti Tanácsosokkal keressenek közvetlen kapcsolatot, mint amely egyedül hivatott a magyar nemzet nevében beszélni és cselekedni.

Annak jeléül, hogy a fenti követeléseinket az egész ország helyesli és támogatja. 27-én, vasárnap délután három órakor az orsrágház előtti téren gyűlést tartunk. A függetlenséget és 48-as Károlyi-párt, a magyarországi szociál demokráta párt, az országos radikális párt.

Ausztria nem ad szemet.

(Beszűntetik a szénszállítást.)

Bécsből jelentik: Homann osztrák közmunkaügyi miniszter, az ausztriai szénügyek legfőbb intézője fogadta az osztrai szénmunkások képviselőit, akik kijelentették, hogy a napi aknázást a bányákban nem lehet fokozni. Ezen az alapon Homann kijelentette, hogy haladéktalanul megszünteti az innen Magyarországra küldött napi négyszáz vaggon, vagyis negyvenezer métermázsza szén szállítását, annál is inkább, mert Magyarország nem kompenzálja többé az osztrák szénszállításokat.

Homann miniszter már néhány hét előtt arra az álláspontra helyezkedett, hogy csupán a polgári élelmezés területén teljesített ellenszolgáltatokért fog szemet adni Magyarországnak és nem vette tekintetbe azt a fontos körülményt, hogy a hadsereg osztrák részének élelmezése is jórészt Magyarországot terheli.

Mindazonáltal számolnunk kell azzal a körülménnyel, hogy Ausztria ezental csak olyan mértékben fog szemet szállítani, amennyire ezt a magyar vasutak hadi szükségletei elkerülhetlenné teszik. Az osztrák szénszállítások elmáradása annál nagyobb jelentőségű a magyar ipar és a magyar háztartások szempontjából, mert a német szénszállítások folytatását is bizonytalaná teszik a politikai körülmények, éppen most, mikor közeledik a tél. Az osztrák kormánnyal céltalan volna tárgyalni, ehelyett inkább az osztrák nemzeti tanácssal kellene tárgyalásokat kezdenünk. Az osztrák-német nemzetgyűlés végrehajtó-bizottsága ma egyébként elhatározta a kormányhatalom átvételét és felszólította a többi nemzeti tanácsot, hogy kövessék ezt a példát.

A közös ügyek elintézését az egyes nemzeti tanácsokból alakított delegációra akarják bízni az osztrák-németek, ami egyet jelent az osztrák

birodalmi gyűlés teljes megszűnésével. Renner Károly és két képviselőtársa, akik az osztrák közlelmezési miniszteriumban igazgatói tisztelet viseltek, erről az állásukról lemondottak és az osztrák-német nemzetgyűlés végrehajtó bizottsága egy hármass direktóriumra bízta, hogy gondoskodjék az osztrák-németek élelmezéséről.

Szendrey — városfya-jelölt.

(Választási mozgalom a színházról.)

Az aradi színtársulat tagjai tegnap társulati gyűlésre jöttek össze — előzetesen senki sem tudta, hogy miért hívták össze az ülést. Találgatták, sugdostak, hogy mi lehet az oka ennek? A radikális érzelmű színészek az alakulandó kormányba való részvételtől beszéltek, a kis fizetésűek gázsi emelést reméltek, Ungváry Miklós azzal ijesztette a hölgyeket, hogy a színészegyesület a felesleges tagok elbocsátását kívánja a könnyebb megélhetés miatt. Kertész Dezső a felmentettek behívását emlegette. Csak Várnay, Győző és Barics mosolyogtak, ők tudták, hogy mi lesz, ők hívták össze a kollegáikat.

Midőn a gyűlés megalakult és Gömöri elfoglalta a korelnöki széket Várnay emelkedett szólásra. Felhívta a társulat figyelmét, a Wilson-féle önrendelkezési jogon való szervezkedésre. Persze mindjárt félreértették, fenyegetben kiabáltak, hadonáztak: — Micsoda önrendelkezésről van szó? Hát nem vagyunk mi magyarok? sőt maholnap csak mi maradunk magyarok.

Herold és Lugossy neheztelni kezdtek, azt hitték, hogy ez célzás rájuk, akik Árva László királyban magyarellenes szerepeket játsztak. A társulat néhány román születésű tagja azonnal esküre emelte kezét és a sugó kezeibe letette a hűség-eksküt.

Nagy zaj után szóhoz jutott Győző is, aki felvilágosította a lármázókat, hogy senki se vonja kétségbe a hazafiságukat és az önrendelkezést nem az államban, hanem a városi politikában óhajtnak érvényesíteni. Persze ezt is félreértették. Olyan tag is akadt, aki a színházi bizottságot akarta eltörölni. Volt olyan, aki a kritikusokat akarta börtönbe vettetni. Végre Barics Gyula jutott szóhoz:

— Hölgyeim és Uraim! Nem felforgató önrendelkezési jogot akarunk mi, ellenkezőleg, közelebbi érintkezésbe óhajtnak jönni a városi politikával és az az óhajunk és tervünk, hogy a színtársulat, amelyben száz adófizető alany van, képviseltesse magát a városatyák között. Azért jöttünk össze, hogy jelöljünk egy arra érdemes embert, akit a II. kerület polgársága velünk egyetemben méltónak tart arra, hogy törvényhatósági tag lehessen.

Barics beszédére egyszerre megváltozott a helyzet. Csoportok képződtek, hogy kit jelöljenek?

— Eljen a direktori kiáltotta Gara nádor, akarom mondani Várnay.

— Nem addig van az! tiltakozott Győző. A nők is szavaztak, a nőknek pedig még nincs szavazati joguk.

— Van! szólt stentori hangon Róna. Károlyi Mihály már ki is jelentette, hogy a nők nemcsak arra valók, amire Szemeré Miklós tartotta őket alkalmasnak: a férfiak gyönyörűségére. Különben is aki ellenkezik, azt megverem!

— Helyes! szólt Győző, hisz tudod, hogy én is mindig neked adok igazat. Adófizetői jussunknál fogva Szendrey Mihályt jelöljük a II. kerületbe városatyának s a kerület polgárságát igyekszünk ennek az eszmének megnyerni.

Rögtön meg is alakították az ugynevezett szűkebb bizottságot. Horváth Mici, Várady Margit, Csige Böske, Kis Mariska a szavazat kapactól albizottságba osztattak be.

A színház tájékan bizonyosra veszik Szendrey győzelmét.

LEGUJABB.

Károlyi Mihály, vagy Batthyányi Tivadar.

Budapest. A válság még ma sem intéződött el. A déli órákban politikai körökben befejezettek tekintették a tényt, hogy a polgári pártok koncentrációja Károlyiék és a szociálisták magatartásán meghiúsultnak tekinthető. Ennek akadályai a külpolitikai kérdésekben keressendők, miután Károlyiék ragaszkodnak nemcsak az Ausztriától való teljes kiszakadáshoz, hanem a német szövetség teljes megszüntetéséhez is.

Délután azután elterjedt a hír, hogy a király magához kéri Károlyit, akit nem találtak otthon. Hosszas keresés után megtalálták és tudatára adták, hogy a király magához kéri. Károlyi autón Gödöllőre utazott, ahová Andrássy, eskütételkor érkezett. A király azonnal fogadta Károlyit. Az audienca körülbelül egy óra hosszat tartott. A kihallgatás után Károlyi telefonon értesítette pártját, hogy a király az ő javaslására ma meg akarja hallgatni Batthyány Tivadart és Ugron Gábort, akik autón Gödöllőre utaztak és este kihallgatáson jelentek meg. Kihallgatásuk előtt a király még egyszer fogadta Andrássyt és utána még egyszer Károlyit.

Károlyi Mihály gróf, Batthyány és Ugron Gábor éjféli után tértek vissza a fővárosba és kijelentették, hogy döntés nem történt. Abból a körülményből, hogy a király Károlyit és Batthyányt fogadta, politikai körökben arra következtettek, hogy vagy Károlyi, vagy Batthyány kap megbízást a kormányalakításra. A válság megoldása valószínűleg halasztást fog szenvedni, mert a király holnap Bécsbe szándékozik utazni és csak hétfőn tér vissza Gödöllőre. Ha Batthyány jön, nincs kizárva, hogy Andrássy pártja csatlakozik hozzá, de ha Károlyi lenne az új miniszterelnök, a többi polgári pártok aligha csatlakozhatnának.

Bécs. Parlamenti körökben híre jár, hogy már a legközelebbi napokban Lammasch tanárt nevezik ki miniszterelnökké. Lammasch valószínűleg nagyjában megtartja a mostani kormányt, csupán Wimmer pénzügyminiszter helyett Redlich József tanárt nevezik ki pénzügyminiszterré. Lammasch ma délelőtt tárgyalásokat kezdett a pártok vezéreivel. A politikai pártok egyelőre úgy vélekednek, hogy ennek a kormányalakításának most csak úgy volna sikere, ha mint felszámolási kormány létesülne és e végből a nemzeti kormányokkal, a cseh, délszláv és a német nemzeti tanácsokkal, amelyekkel haladéktalanul meg kellene alkotni, meg egyezésre jutván, ezek képviseltetnék magukat a felszámolási kormányban.

Berlin. A birodalmi gyűlés mai ülésén Coon független szociáldemokrata heves támadásokat intézett a korona viselője ellen. Kijelenté, hogy nemcsak a korona mostani viselőjének, hanem az egész dinasztiaának távoznia kell. (Pár kiáltások és nyugtalanság a jobboldalon.) Most már nemcsak a dinasztia és a militarizmus, hanem az egész német nép, az emberiség és a kultúra forog veszélyben. Coon fejtegetései a karzatot nagy tetszést okoztak, ami miatt a jobb oldal hevesen tiltakozott. Az elnök a karzatok kiűrésével fenyegette meg a hallgatóságot. Ezután elfogadták az alkotmányt változtató javaslatokat és az ülés véget ért.

Budapest. A főváros Gyömrői-úti kórházában Hofmann Sándor dr. antiszeptokokusz-szérum oltásokkal kísérletezik a vegyes influenza és a fertőzések, főképp az influenzát, tüdőgyulladást és tüdőlob kezelésében. A szérum-oltás az eddigiek szerint igen jó eredménnyel járt azon esetekben, ahol a megbetegedéseknek a legsúlyosabb szepikus jellegük van. Ez az eljárás a dif-

teria-ellenes eljáráshoz hasonló és abból áll, hogy ezen baktériumok által fertőzött mérgekkel immunizált lovak sávjával oltják be a betegeket.

Romániában éheznek.

Emelkedik a román pénz értéke.

Budapestről jelentik: A kamara pénteki ülésén Cuza képviselő meginterpellálta a kormányt, hogy szándékozik-e valamit tenni a jelenlegi türethetetlen élelmezési viszonyok megjavítására?

— A lakosságnak nemcsak ennyivalója nincs — mondotta Cuza — hanem azonkívül rongyos is és mezítláb néz a tél minden zordasága elé.

Ghika-Comanesti miniszter közbekiált:

— Ha a nép meztelenül jár és éheznek, ennek is csak önök az okai, akik ezt a háborút kezdték.

Bukarestből jelentik: A kisenevi kormányzóság felhivatalos lapja egy kievli távirat nyomán a következőket írja:

— Az elkövetkezendő nagy események hatása alatt, mely Románia számára is megannyagobbodást és megerősödést fog hozni, Ukrajnában kezd alábbhagyni az a gyűlölet, mely eddig Románia iránt itt érezhető volt. A román pénz nagy keresletnek örvend. Egy lei 61 és fél kopejka.

Budapestről jelentik: Jonescu Laurian dr., a berni román követség első titkára, tegnap átutazott Budapesten. Jonescu dr. a következőket mondotta egy hírlapírónak:

— A Marghiloman-kormány utolsó óráit éli. Kétségtelen, hogy ismét a liberális párt kerekedik felül. Lehet: Bratianuval az élén. Bratianu programja a háború folytatása, illetőleg beavatkozás a háborúba, még mielőtt megkötnék a fegyverszünetet, szóval sürgősen, nehogy elveszítsék a játékot a békekonzferencián. Bratianuék, mint ismeretes, nem ismerik el a bukaresti békét. Jassyban tüntetéseket rendeznek a háború mellett. A mozgalom élén Mateiu dr. és Ghiba állnak. Fokozza a háborús politikát az a körülmény, hogy angol és francia csapatok állandóan érkeznek Bulgárián át Besszarábiába.

KÖZGAZDASÁG.

— Fel kell ajánlani a bortermés öt százalékat. Lőcs Rezső helyettes polgármester újból felhívja a bortermelő közönség figyelmét arra, hogy egy földmivelésügyi rendelt értelemében az idel bortermelés 5 százaléka a fegyveres erőnek átengedendő azon esetre, ha a termelő legalább 100 hektóliter mustot állított elő. A bejelentést a közlelmezési és közellátási hivatal vezetőjénél kell megtenni. Aki ezen kötelezettségének november hó 1-ig eleget nem tesz, ellene a kihágási eljárást megindítják.

— Haszonbér olmon nem lehet gabonát biztosítani. Lőcs Rezső helyettes polgármester a következőket közli: A közlelmezési miniszter egyik rendeletével közli, hogy értesülése szerint számos helyen úgy intézmények, mint e célra társult magán egyének termelőkkel haszonbérleti szerződést kötöttek oly célból, hogy gabona szerzése névze érvényben álló rendelkezések kijátszásával szerződés ürügye alatt maguknak haszonbér címen gabonát biztosítsanak. Minthogy az ily eljárás az ellenőrzés kijátszását eredményezheti, ezzel egyenlő elbánás elvébe ütközik. — Figyelmeztetem a város közönségét, hogy ily esetekben gabona felelő vagy szállítás engedélyezése meg fog tagadtatni és a hatóság

minden eszközzel oda fog hatni, hogy az ily termények szállítását megakadályozza, illetve azt közlelre igénybe fogja venni.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. okt. 26-án:

Délután fél 4 órákor mérsékelt helyárrakkal:

Csárdás királyné.

Este fél 8 órákor rendez helyárrakkal:

Édes öregem.

Apoló-színház.

Uránia-színház.

Zárva.

Zárva.

A szerkesztőség tisztelettel

STAUBER JOZSEF.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

ösv. Bayer Györgyné szül. Oláh Jolán mint mélyen sujtott hitves a maga, illetve gyermekei, Magduska, Teruska és Katalin, úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvél szomorúan jelentik a felejtetetlen férj, hőnszeretett édesapa, gyermek, testvér, sógor, nagybácsai, rokon és jóbarát

Bayer György

éplősznek

1. évi október hó 24-én este 9 órákor, életének 38-ik a boldog házasságának 8-ik évében, rövid szenvedés után, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult drága halottunk földi maradványai folyó hó 26-án délután 3 órákor fogtak a felejtetetlen halottas csarnokból a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint az ugyanottani temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért nov. hó 18-án délután 10 órákor fog a helybeli főszent. Minorita-árvák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

Aldás és béke porokra!

Arad, 1918. október hó 24.

Bayer Sándor és neje szül. Undi Teréz szülei: Bayer Teréz férj. Péterfi Pálné, Bayer Boriska férj. Szida Lázárné, Bayer Margit férj. Nagy Mihályné testvérei. Péterfi Pál, Szida Lázár, Nagy Mihály, Oláh Dezső, Oláh Gyárfás Mihály sógorai. Oláh Anna, Oláh Dezső szül. Bruok Ilona, Oláh Gyárfás Mihályné szül. Móricz Iluska sógorinái és az összes rokonság. 15

Varga Imre első temetőkezelti intézete Arad, Andrássy-ter 13. Telefon nappal: 27. Éjjeli szolgálata: 733.

Fájdalomtól megtört szívvél tudatjuk a felejtetetlen jó gyermeknek, a leggyöngédebb testvérnek, a legdrágább rokonnak s a legőszintébb barátának

Gajdács László

sz. és kir. 61. gyalogezredbeli tartalékos zászlós, a kis családi érem és Károly csapat-kereszt tulajdonosának

drága álete 21-ik évében folyó hó 21-én reggeli 3 és 1/2 órákor hosszú s kínos szenvedés után a gyulai József szanatóriumban történt gyászos elhunytát.

Drága halottunk hült tetemét folyó hó 24-én délelőtt 9 órákor az ág. hitv. evang. egyház szertartása szerint a tótkomlói felsővági evang. sírkertben örök nyugalomra helyezték.

Tótkomlós, 1918. október 21-én.

Gajdács Pál és neje Chován Berta szülei: Gajdács Berta férjezett Iszlay Gáborné, Gajdács Alvin ösv. Nicosvics Jenőné. Dr. Gajdács Gyula testvérei: Iszlay Gábor sógora, Iszlay Gabriella, Iszlay Kálmán, Iszlay Dezső, Iszlay Erzsike, Nicosvics Jenőné unokatestvérei. Chován Kálmán, Chován Zeigmond nagybátyjai. Gajdács Mária férjezett Achim Fr. Andrásné testvéreivel. Salamon Dorottya férjezett Betyánszky Györgyné testvéreivel. Achim Judit ösv. Gajdács Andrásné családjával, egyéb számos rokonok, jóismerősök a katonai bajtársak. 7734

Amíg éltem, nem okostál senkinek sem bánatot, Hogy elmentél, távozásod — mindenkit megrikatott, Drága gyermek, föld ölőben csendben legyen pihenőd, Minekünk a nagy kereszthez — a jó Isten ad erőt; Ama boldog reménységben: Viszontlátunk font az [öbön]

